

Osasto

Laatija: Pekka Nieminen, Netum Oy

Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -työryhmän aloituskokous

Aika 19.10.2017 klo 09:00-11:00

Paikka Hgin kaupunki, Aleksanterinkatu 20, SDP:n ryhmähuone

Osallistujat paikalla	Mikael Vakkari, Helsingin kaupunki	puheenjohtaja
	Sami Tikkanen, Vihdin kunta	jäsen
	Saija Ylönen, Tilastokeskus	jäsen
	Jessica Parland-von Essen, CSC	jäsen
	Pekka Nieminen, Netum Oy	sihteeri
	Juha Hakala, Kansalliskirjasto	jäsen
	Veijo Pätynen, Maanmittauslaitos	jäsen
	Tarja Myllymäki, Maanmittauslaitos	varajäsen
	Jouni Tuominen, Helsingin yliopisto	jäsen
	Jari Lehtonen, THL	jäsen
	Joonas Mäkinen, Opetushallitus	jäsen
	Marko Latvanen, VRK	varajäsen
	Outi Hermans, Hki	varajäsen

Osallistujat ei paikalla

	Janne Juhala, Trafi	jäsen
	Päivi Karkkola, Trafi	varajäsen
	Terja Ketola, VNK	jäsen
	Torbjörn Lundkvist, Kansaneläkelaitos	jäsen
	Markus Merenmies, Kansallisarkisto	jäsen
	Satu Sorvali, Kansallisarkisto	varajäsen
	Tuukka Saranpää, Tilastokeskus	varajäsen
	Petri Roponen, VRK	jäsen
	Katarina Repo, Opetushallitus	varajäsen
	Markus Rahkola, VM	varapuheenjohtaja
	Suvi Remes, VM	VM-rooli
	Anne Kauhanen-Simanainen, VM	VM-rooli

Valtiovarainministeriö on asettanut Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -työryhmän Yhteinen tiedon hallinta -hankkeeseen. Määräaikaisen asiantuntijatyöryhmän toimikausi on 1.6.2017 – 31.12.2017.

Uutena henkilönä Outi Hermans, Hki varajäsen.

1 Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen 09:05.

2 Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio.
Hyväksyttiin muistio.

4 Kysely

VM on todennut, että tarvittaessa kyselyn käännytys voidaan tilata ulkopuolelta.

Kysymyksistä keskusteltiin viime kokouksessa, tehdään muutokset sen mukaan. Saisiko Excelistä muokattua sellaisen, jonka voisi laittaa kyselyyn liitteeksi? Antaisi paljon selkeytystä. Tarkistetaan mahdollisuus käyttää Exceliä tähän käyttöön.

Sovittiin, että pienryhmä viimeistelee kyselyn ja laittaa eteenpäin viimeistään ensi viikolla. 23.10. mennessä toimitettava kommentit ja parannusehdotukset. Ryhmä tekee muutokset seuraavan päivän aikana ja laittaa kyselyn eteenpäin mahdollisimman nopeasti sen jälkeen (tavoite 26.10, jolloin vastausaikaa voitaisiin antaa 3 viikkoa).

Kyselyn vastaanottajista sovittiin, että kohdistetaan kysely organisaatiolle (ei yksittäisille henkilöille) ja että on OK antaa useampi vastaus, kunhan tiedetään mistä kukin vastaus tulee.

5 Keskustelu – menettelymallit, palvelut, yleistason hallinta ja vastuutahot

Puheenjohtaja on keskustellut hankkeen tavoitteen laajuudesta hankkeen asettajan (VM) kanssa. Samalla on keskusteltu loppuraportin päivämääristä ja muista käytännön yksityiskohdista.

Tunnukset ja palvelut:

Sähköinen asiointitunnus SATU ei tietojen mukaan ole vielä missään virallisessa käytössä.

OPH:

Opiskelijalle voidaan antaa hakemisen yhteydessä oppijanumero.

Oppijanumerosta on suunnitteilla saada tehdyksi virallinen numero, joka kestäisi koko henkilön eliniän, samalla tavalla kuin veronumero (OID).

HARE-hakijanumero on ollut pitkään käytössä, mutta esim. yliopistot eivät ole sitä käyttäneet, vaan käyttävät omia numerointejaan.

Koodistopalvelu(t):

THL ja VRK käyttävät koodistopalvelua koodistojensa säilyttämiseen ja julkaisemiseen.

Koodisto ei ole yksilöivä tunniste, eli jos koodistoa käytetään, niin yksilöivää tunnistetta ei käytetä. Koodistolla itsellään on kyllä yksilöivä tunniste. Jos koodiston sisältö ei ole pysyvä, tarviiko koodiston tunniste olla pysyvä? Kyllä tarvitsee, koska ajassa muuttuva koodisto tarkoittaa versiointia ja jokaisella versiolla on tarpeen olla oma pysyvä tunniste. Esimerkiksi THL:llä on tautiluokitus, joka muuttuu ajassa, ja sen jokaisella versiolla pitää olla oma pysyvä tunnus.

Kahta eri koodistoa pitää pystyä yhdistämään/rinnastamaan. Esimerkiksi OPH pitää yllä ”master-koodistoa”, sen lisäksi oppilaitoksilla on omia koodistoja. Koodistojen tekninen ylläpito on OPH:lla.

Onko koodisto kohde, jota pitäisi käsitellä tässä hankkeessa? Entä ontologiat? Palvelu, joka tarjoaa käsitteitä, joilla on pysyvät tunnisteet.

Organisaatioilla pitää olla pysyvät tunnisteet.

Kuuluvatko koodistot kyselyn piiriin vai mennäänkö siinä jo koodistoryhmän tontille? Mistä asioista tehdään koodistoja, mitkä ovat erillisiä pysyviä tunnisteita? Tämä pitäisi ainakin linjata jotenkin hankkeen dokumentaatiossa.

Sama toimija voi saada eri tunnisteita, esim. opiskelija, joka siirtyy yliopistolle töihin tutkijaksi (eri tunnisteet, joita ei voida liittää), sen lisäksi henkilöillä on henkilö tunnukset ja mahdolliset muut tunnisteet. Tästä tulee väistämättä päällekkäisyyksiä (ja rinnastuksia). Esimerkkinä myös ORCID ja ISSN.

THL:

Koodistot on yksilöity (OID), koodiston sisällä on koodiarvo (mm. kuntakoodi). Organisaatioilla on omat pysyvät tunnukset, samaa tunnusta ei anneta toiselle, vaikka organisaatio loppuisi. Koodisto on nimiavaruuden hallintaa ja esim. henkilötunnukset eivät ole koodistojen asiaa. Miten koodistot rinnastuvat ontologioihin? Siten, että ontologioilla voidaan kuvata asioiden suhteita paljon monipuolisemmin.

Semanttinen Finlex ja sen URI:t ovat esimerkki siitä, että samalla asialla (lait) on eri tunnisteita. Finlex-palvelu ("data-Finlex") ja semanttinen Finlex käyttävät eri tunnisteita. Näiden yhdistäminen olisi hyvä konkreettinen tavoite. Lait ovat julkaisuita, joilla kullakin versiolla pitää olla oma pysyvä tunnus. Tästä on keskusteltu mm. eduskunnan kanssa, jolla on käynnissä omaakin tähän liittyvää hanketta. Samassa yhteydessä on käsitelty kysymyksiä URN:eista. Myös EU-tasolla on tässä asiassa omia etenemisiä.

Yhteisöt:

Lakisääteinen tunnus (hetu) ei aina ole käytettävissä, joten joudutaan käyttämään vaihtoehtoisia tunnisteita.

Arkistolaitos:

Hieman epäselvyyttä siitä, mitä Arkistolaitos tekee omassa luokittelussaan (KA:n edustajia ei paikalla). Mitä siinä luokitellaan? Organisaatioita? Asiakirjoja?

VN:

VN:llä on oma ministeriöiden yhteinen asianhallintajärjestelmä, jonka kautta ministeriöillä yhteisen numeroinnit diaareille ja asiakirjoilla.

Vastuutahot:

Tunnusjärjestelmän hallinta riippuu järjestelmästä, esim. DOI:n suhteen on tiukka kansainvälinen kontrolli. Toisaalta taas Handlen suhteen ei ole mitään valvontaa. **Halutaanko suosittelua hallittujen ja valvottujen tunnusjärjestelmien käyttöä?** Tätä on syytä miettiä raporttia tehtäessä.

Rakentaminen (kaavoitus):

Tähän sisältyvät kaavat ja kaavayksiköt, niiden elinkaari ja tunnusten pysyvyyden tarpeellisuus. Pysyvän rakennustunnuksen (VTJ-PRT) synnyttäminen oli hankala prosessi.

JHS-suosituksen laatiminen voisi olla yksi tapa (esim. "Pysyvien tunnisteiden käyttö julkisessa hallinnossa"). Tämä on kuitenkin aika laaja ja hankala

kokonaisuus, joka pitäisi pystyä rajaamaan järkevästi. Tähän pitäisi myös ottaa kantaa raportissa.

Jotain peruslinjauksia pitäisi pystyä antamaan hallinnoinnista ja vastuista.

Kaksi eri päälinjaa hallinnasta:

- Yksi organisaatio vastaa (keskitetysti)
- Käytetään resolver-palveluita

Menettelytavat:

Tunnistettavissa on yleisiä käytäntöjä, yksityiskohtien tasolla paljon vaihtelua.

Onko INSPIRE:ssä otettu kantaa pysyviin tunnisteisiin? Kyllä on, INSPIRE:ssä on useanlaisia tunnisteita: paikkatietokohteen tunnus, reaali maailman kohteen tunnus, käsitteen tunnus sekä dokumentaation tunnus. Nämä kuvataan JHS-suosituksessa ”JHS 193 Paikkatiedon yksilöivät tunnukset”. Käytännössä jos noudattaa JHS:ää, niin noudattaa INSPIREä. Yleisenä tavoitteena on, että kohteelle on linkki, jota kautta pääsee käsiksi sen tietoihin.

6 Työnjaon ja aikataulun suunnittelu

Kyselyn aikataulu:

- Kommentit 23.10.
- Kysely liikkeelle 26.10
- Vastausaikaa 17.11 (3 viikkoa)

Raportti:

- Jessica tehnyt pohjaa Googledocsiin
- Editoidaan sitä kukin itsenäisesti
- Laitetaan tämän linkki myös wikiin (ja mailitse)
- Sama pohja kehittämistarpeiden kirjaamiseen?

Ehdotus: Mikael ja Pekka viimeistelevät ensi kokoukseen raportin rungon

- Mitä kokonaisuuksia raporttiin tulee
- Mitä asioita halutaan nostaa esiin
- Miten skenaario tuodaan raporttiin: keskustellaan KA kanssa
- Kyselyn tulokset vaikuttavat sisältöihin

Kokousaikataulu:

- Kolmas kokous pidetään 22.9. klo 09-12
- Neljäs kokous pidetään 19.10. klo 9-12
- Viides kokous pidetään 17.11. klo 9-12
- Päätöskokous pidetään 15.12. klo 12-15

Kokousten teemat

- Kokous 2: Nykytila (1. painopiste, ehkä pienet esittelyt)
- Kokous 3: Käytänteet ja elinkaari
- Kokous 4: Menettelymallit, palvelut, yleistason hallinta ja vastuutahot
- Kokous 5: Kehittämistarpeet (2. painopiste, esim. asia)
  - Asiaan liittyen järjestettäisiin erillinen työpaja syys-lokakuussa, työtapana ryhmätyöskentely
- Kokous 6: Koostekokous, raportin viimeistely ja esittely

Mahdollisesti erikseen järjestettävä tilaisuus ensi vuoden puolella.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:50.

Jakelu Työryhmän varsinaiset jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi Suvi Remes, Anne Kauhanen-Simanainen, Pauliina Komulainen